

Kto bronił Lublina?

W wielu wypowiedziach na temat obrony Lublina 17 września 1939 r. padało nazwisko Jerzego Kędzierskiego, 18-letniego chłopca, który ciężko raniony w walkach z Niemcami zmarł w szpitalu. Dziś zamieszczamy wypowiedź siostry Jerzego, P. Krystyny Witkiewiczowej obecnie mieszkającej w Gdańsku.

Jerzy Kędzierski urodził się 24 kwietnia 1923 r. w Lublinie. Ojciec jego nie miał stałej pracy, należał do organizacji socjalistycznych, musiał uciekać do Niemiec, gdzie w Kolonii nad Renem był aktywnym działaczem polonijnego Sokola. Jako wojenny inwalida nie mógł znaleźć pracy, która zapewniłaby rodzinie odpowiednie warunki materialne. Dzieci Maril i Stefana Kędzierskich wychowywano w duchu patriotycznym, a trylogia Sienkiewicza była w domu lekturą codzienną.

Jerzy Kędzierski 7 klas szkoły powszechnej ukończył w 1937 r. Uczęszczał do szkoły 11 przy ul. Bronowickiej. W tym też roku zapisał się do Orliąt Związku Strzeleckiego. Hufiec ten opiekował się młodzieżą niezamożną. Wychowywano ją w duchu głębokiego patriotyzmu. Uczono chłopców strzelać, musztry wojskowej, a także przygotowywano różne wycieczki, pieśni wojskowe, recytacje. Kędzierski był dwukrotnie w 1938 i 1939 r. na obozie Orliąt w Wólce Profeckiej koło Puław. Obozy były prowadzone przez wojskowych.

Kędzierski należąc do 8 wodnej drużyny harcerskiej zaprzyjaźnił

tatów zajmowali się m. in. budową kajaków. Na Dni Morza w 1939 r. w imprezie na Bystrycy obaj stanowili załogę jednego kajaka, zresztą zwycięskiego.

W 1939 r. po obozie harcerskim w Millejowie, młodzik Jerzy Kędzierski otrzymał od oboźnego harc. orlego Miklaszewskiego świadectwo stwierdzające, że jest kierownikiem wycieczki kajakowej 3-osobowej o charakterze krajoznawczym. Po obozie i wycieczce Kędzierski wyjechał na kurs samolotowo-szybowcowy pod Tomaszów. Do Lublina wrócił w przeddzień wybuchu wojny, a może nawet po 1 września. Z domu cicho zniknął, co spowodowało niepokój rodziców. 8 września po bombardowaniu matka znalazła go razem z Janem Chuchro na pl. Litewskim. Podobno początkowo należał do drużyny Czerwonego Krzyża, później jako ochotnik wstąpił do batalionu obrony.

W niedzielę 17 września został ranny po godzinie 11. Czas ustalono na podstawie uszkodzonego pociskiem zegarka. Jan Chuchro holował Jurka z pola walki do miasta. Kędzierskiego przynieśli do szpitala żydowskiego przy ul. Lubartowskiej. Dostał dwa postrzały w głowę, jedna kula przeszła go, druga utkwiała w mózgu. Nie mogli go operować, bo nie było chirurga. Rodzina odwiedziła go w szpitalu codziennie. P. Witkiewiczowa opowiadała, że któregoś dnia ul. Lubartowska maszerował ze śpiewem oddział niemiecki. Jurek chciał zobaczyć hitlerowskich żołnierzy. Umożliwiono mu to przy pomocy lusterka. W czasie walki nie miał możliwości nawet przyjrzenia się wrogom.

Był słaby, wycieńczony. Ojciec i wszyscy z rodziny chcieli dać krew. Kiedy z tą propozycją zwrócili się do urzędującego lekarza, ten odradzał, stwierdzając, że nie potrzeba. W tej samej chwili do gabinetu weszła pielęgniarka i powiedziała, że Jurek już nie żyje. W szpitalu zaginęły wszystkie dokumenty wraz ze zdjęciami, które Jerzy Kędzierski miał w swoim mundurze.

Ojciec Kędzierskiego został aresztowany przez Niemców pod koniec lipca 1942 r. W czasie rewizji gestapowcy znaleźli w mieszkaniu przy ul. Przemysłowej matrycę konspiracyjnej gazetki przywiezione z Warszawy. Rodzinę wysiedlono do Ulanowa nad Sanem. W marcu 1943 r. rodzina otrzymała wiadomość z Oświęcimia, że Stefan Kędzierski zmarł na rozdemę płuc.

Jerzy Kędzierski w mundurze harcerskim, r. 1938.

się z Janem Chuchro. Stanowili nierozłączną parę przyjaciół. Zbiórki drużyny odbywały się w wieży ciśnienia (dziś nie istniejącej, dawniej u zbiegu ulic Bernardyńskiej i Narutowicza). Korzystając z udostępnionych warsz

KARTA ZGONU - I

dla Zastępcy Cmentarza

Wypełnia lekarz

1. Imię i nazwisko *Jerzy Kędzierski*
2. Płeć: m. / Data i godzina zgonu *27/9/1939 r. 12*
3. Adres (miejsce zgonu) *ul. Piłsudskiego 100, Warszawa*
4. Przyczyna zgonu *Rana postrzałowa*
5. Data *27/9/1939 r.* Podpis lekarza
Pieczęć *[Pieczęć]* *[Podpis]*

Wypełnia Główny Cmentarz

6. Nr karty zgonu ..... 27. Imiona rodziców .....
8. Miejsce urodzenia *Warszawa*
9. Data urodzenia ..... 10. Wzrost .....
11. Miejsce zamieszkania (adres) .....
12. Jak zginął (przebieg choroby, wypadki, zgon) .....
13. Stan cywilny: wolny, małżonki, wdowa, rozwiedzony
14. Dla dzieci do lat 5: ślubne, nieślubne.
15. Zawód .....
(Dla osób do lat 15 i osób będących w ultra-sanktu, proszę zwrócić uwagę na sposób utrzymania, oraz matki, opiekuna).
Data ..... Podpis Zwierzchności Cmentarza
Pieczęć

Wypełnia Dyrektor Cmentarza

Dyrektor ul. Piłsudskiego *27* do *27 września 1939 r.*
stwierdza, że w dniu *27 września* porządku za nr *205*
akt śmiertelny *Jerzego Kędzierskiego*
w urodzeniu *[imię i nazwisko]*
Data *[Data]* Podpis Dyrektora Cmentarza
Pieczęć *[Pieczęć]*

Karta zgonu Jerzego Kędzierskiego wydana przez szpital żydowski, stwierdzająca, że przyczyną śmierci była rana postrzałowa czaszki, a zgon nastąpił 27 września 1939 r. o godz. 12.